

Patriarhul Daniel: Îngrijirea bolnavilor este poruncă dumnezeiască și datorie socială

image not found or type unknown

La proclamarea anului 2024 drept An omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor și An comemorativ al tuturor Sfinților tămăduitori fără de arginți Patriarhul Daniel a rostit un cuvânt în care a subliniat că îngrijirea bolnavilor este poruncă dumnezeiască și datorie socială.

„Pe lângă îngrijirea medicală corespunzătoare, optimă, bolnavul are nevoie și de o alinare sufletească pe măsură, care nu poate fi înlocuită de niciun tratament medical”, a spus Patriarhul Daniel în prima zi din 2024 la Catedrala Patriarhală.

Textul integral:

Îngrijirea bolnavilor este poruncă dumnezeiască și datorie socială

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a proclamat anul 2024 drept Anul omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor și Anul comemorativ al tuturor Sfinților tămăduitori fără de arginți, avându-se în vedere necesitatea unei intensificări a îngrijirii celor aflați în suferință sufletească și trupească. În fiecare an adâncim duhovnicește, teologic și faptic, una dintre temele pe care Biserica le consideră prioritare în pastorație.

Dacă anul trecut, 2023, în centrul preocupărilor noastre misionare și cultural-sociale a fost pastorația persoanelor vârstnice, este firesc ca anul acesta să extindem lucrarea noastră pastorală, intensificând tot mai mult, în cuvânt și faptă, pastorația și îngrijirea bolnavilor.

Într-o lume în care omul se închide tot mai mult în propria lui individualitate, văzându-se doar pe el și nevoile lui, Biserica se roagă pentru întreaga umanitate și în mod deosebit pentru cei ce suferă.

Slujirea sacerdotală a cuprins dintotdeauna și datoria clericilor de a se îngriji de cei bolnavi, ca o împlinire a poruncii Domnului Iisus Hristos, dată ucenicilor Săi trimiși la propovăduire: „Tămăduiți pe cei neputincioși, înviați pe cei morți, curățiți pe cei leproși, pe demoni scoateți-i; în dar ați luat, în dar să dați” (Matei 10, 8). Slujitorii Bisericii au misiunea de a prelungi în spațiu și timp lucrarea Domnului Iisus Hristos:

„Și Iisus străbătea toate cetățile și satele, învățând în sinagogile lor, propovăduind Evanghelia Împărăției și vindecând toată boala și toată neputința în popor” (Matei 9, 35).

De fapt, vedem că Dumnezeu dorește să vindece omul în integralitatea ființei sale, primirea învățăturii fiind ea însăși condiție pentru vindecare, iar din Sfânta Scriptură înțelegem limpede că vindecarea trupului este semnul unei vindecări mult mai profunde care este iertarea păcatelor (cf. Marcu 2, 10-12). Biserica, primind porunca tămăduirii și a îngrijirii bolnavilor de la Domnul Iisus Hristos, se străduiește să o îndeplinească având grijă de cei aflați în suferință și însoțindu-i cu rugăciunea ei, cerând ajutorul lui Hristos, Doctorul sufletelor și al trupurilor.

Pastorația și îngrijirea bolnavilor în societatea contemporană se confruntă cu o serie de dificultăți, la care trebuie să găsim soluții adecvate. Bătrânețea, care, desigur, nu este echivalentă bolii, este însă o perioadă a vieții în care fragilitatea trupului îl expune pe vârstnic suferințelor fizice, iar acestea îl fac pe bolnav de foarte multe ori, mai ales în lipsa îndrumării duhovnicești potrivite, să se însingureze și să-și acutizeze starea, neînțelegând că suferința trupească îndeamnă și la căutarea sănătății spirituale. Din păcate, medicalizarea majoră a îngrijirii bolnavilor, care în sine este pozitivă, a devenit un factor ce duce la însingurarea acestora.

Viața cotidiană a devenit foarte complexă, ritmurile de lucru s-au accelerat și nu mai găsim timp pentru a vizita bolnavii în spital sau pe cei singuri, aflați în suferință acasă. Pe lângă îngrijirea medicală corespunzătoare, optimă, bolnavul are nevoie și de o alinare sufletească pe măsură, care nu poate fi înlocuită de niciun tratament medical.

Sprijinul emoțional, compasiunea, înțelegerea și comunicarea eficientă între bolnav, familia acestuia și personalul medical sunt condițiile principale pentru a spori vindecarea celor suferinzi. Ceea ce astăzi oferă tot mai puțin familia și instituțiile statului trebuie oferit de slujitorii Bisericii, deoarece vindecarea sufletului facilitează vindecarea trupului.

Domnul Iisus Hristos, așa cum ne învață Sfânta Scriptură și scrierile Sfinților Părinți, este Doctorul sufletelor și al trupurilor, El fiind, în același timp, doctor și medicament (*medicus et medicamentus*)[1], așa cum anunțau mai înainte profeții Vechiului Testament, zicând: „El a luat asupra-Și durerile noastre și cu suferințele noastre S-a împovărat” (Isaia 53, 4).

Însă Domnul Iisus Hristos nu a venit în lume doar pentru o simplă însănătoșire a

omului, ci spre a-i dăruia viața cea veșnică (cf. Ioan 11, 25). De aceea, „scopul Bisericii nu este să dea lumii un mod de a supraviețui sau de a dobândi o viață cât mai lungă, ci viața care biruiește moartea”[2]. Hristos Însuși este medicament, Sfânta Euharistie fiind leac nu doar pentru tămăduirea sufletului și a trupului, ci și spre iertarea păcatelor și viața de veci (cf. Ioan 6, 54).

Astfel, Domnul Iisus Hristos este principalul nostru model pentru îngrijirea bolnavilor: El dăruiește prelungirea vieții pământești prin lucrările Sale minunate, ca semne ale Împărăției cerurilor, ca: Samarinean milostiv, El a venit la omul aproape mort „și, văzându-l, i s-a făcut milă și, apropiindu-se, i-a legat rănilor, turnând pe ele untdelemn și vin” (Luca 10, 34), iar prin ascultare smerită până la moarte Se jertfește pe Sine pe Cruce, pentru a vindeca păcatul neascultării lui Adam și pentru a birui moartea prin înviere (cf. Filipeni 2, 7).

Domnul Iisus Hristos, Maica Sa și Sfinții tămăduitori fără de arginți sunt adevărații vindecători ai bolnavilor, de multe ori, inspirând lucrarea medicului, care tratează. Diversele vindecări realizate de sfinți în lume sunt recunoscute ca fiind manifestările unui har deosebit pe care îl primesc în dar de la Dumnezeu și îl oferă mai departe, tot ca dar.

Dintre sfinții taumaturgi, unii au studiat știința medicală a epocii lor și au vindecat bolnavii atât cu medicamente, cât și cu harul Sfântului Duh, prin rugăciune. Alții din această categorie nu au studiat medicina, însă li s-a dăruit harul de a tămădui.

Pe aceștia credincioșii au ajuns să-i venereze ca vindecători minunați, iar alții au fost incluși în categoria sfinților tămăduitori datorită vindecărilor minunate săvârșite după moartea lor, prin puterea harului dăruit de Dumnezeu sfintelor moaște. Toți aceștia au o trăsătură comună: harul dăruit fiecăruia pentru a vindeca omul aflat în boală. Ei sunt numiți „doctori sau tămăduitori fără de arginți” (ἀνάργυροι), întrucât nu au cerut niciodată plată pentru vindecările lor.

Primul medic al Bisericii apostolice amintit de Sfântul Apostol Pavel în epistolele sale este „Luca, doctorul cel iubit” (Coloseni 4, 14), adică Sfântul Apostol și Evanghelist Luca, autorul Evangheliei a treia și al cărții Faptele Apostolilor.

Tot ca tămăduitoare, din aceeași perioadă de început a creștinismului, trebuie amintită Sfânta Mare Muceniță Tecla, cea întocmai cu apostolii, ucenică a Sfântului Apostol Pavel.

Din primele patru secole sunt și cei doisprezece Sfinți tămăduitori fără de arginți pomeniți liturgic la Proskomidie: Cosma și Damian, Chir și Ioan, Pantelimon și Ermolae, Samson și Diomid, Mochie și Anichit, Talaleu și Trifon, alături de alți sfinți

tămăduitori din primele secole: Sfântul Grigorie Taumaturgul, Sfântul Ierarh Spiridon, Sfântul Ierarh Partenie de Lampsakos, Sfântul Ierarh Meletie, Arhiepiscopul Antiohiei, sau de alți mari sfinți taumaturgi mai noi, dar foarte iubiți de credincioși ca: Sfântul Ierarh Nectarie de la Eghina, Sfântul Ierarh Luca, Arhiepiscopul Crimeei, Sfântul Gherasim din Kefalonia sau Sfântul Cuvios Nichifor Leprosul.

Toți acești sfinți tămăduitori și mulți alții oferă speranță celor fără de speranță, dăruiesc vindecare acolo unde medicii nu pot vindeca boli grele. Sfinții taumaturgi, ca membre ale Trupului tainic al lui Hristos, Îl fac cunoscut lumii pe Domnul Iisus Hristos ca fiind Doctorul cel Mare, care le-a dăruit și lor darul vindecărilor, așa cum imnografia Bisericii noastre ne învață, zicând: „Ce vă vom numi pe voi: Doctori ce vindecați sufletele și trupurile, tămăduitori de patimi nevindecate, care în dar tămăduiți pe toți, luând darurile de la Mântuitorul Hristos, Cel Ce dăruiește nouă mare milă”[3].

În concluzie, să nu uităm că sănătatea este un dar de la Dumnezeu, nu un drept, iar acest dar trebuie păzit, îngrijit și sfințit. Dacă l-am pierdut, trebuie să-l căutăm cu multă credință și speranță, rugându-ne lui Dumnezeu, Maicii Domnului și Sfinților tămăduitori fără de arginți, să ne vindece sufletul de păcate și trupul de boli, spre slava Preasfintei Treimi și a noastră mântuire.

† Daniel

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Note:

[1] Aurelius Augustinus, Sermo 329, 1-2, în: PL 38, 1454-1455.

[2] Georgios Mantzaridis, Morala creștină, vol. II, trad. de Diac. Cornel Constantin Coman, București, Ed. Bizantină, 2006, p. 474.

[3] Slava Stihoavnei, Vecernia la prăznuirea Sfinților și făcătorilor de minuni, doctori fără de arginți, Cosma și Damian, din Asia, luna noiembrie, ziua întâi, în: Mineiul pe noiembrie, București, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, 2017, p. 9.

Foto credit: Basilica.ro / Raluca-Emanuela Ene

basilica.ro